

Florya Yeni Camii Tefsir Dersi

Medeniyetlerde Bayram Algısı

İSLAMDA VE DİN MEDENİYETLERİNDE
BAYRAM ALGISI

05.05.2022

İslam Dininde Bayram

Etimolojisi.

Kâşgarlı Mahmud'un tesbitine göre kelimenin aslı Farsça bezrem/bezrâm (بذرّام/بذرّم) olup "sevinç ve eğlence günü" demektir ve beyrem/bayram telaffuzu Oğuzlar'a aittir (Dîvânü lugâti't-Türk Tercümesi, I, 263, 484; III, 176).

Bayram kelimesinin Arapça'sı, sözlüklerde "âdet halini alan sevinç ve keder; bir araya toplanma günü" anlamlarıyla karşılanan îddir (el-ıyd/العيد). Bu kelimenin aslının ise ıvd (عود) olduğu ve "tekrar dönmek" anlamını taşıdığı bilinmekte ve bu durum İbnü'l-A'râbî ve Zebîdî gibi lugatçılar tarafından, "çünkü o her yıl yeni bir sevinçle döner" şeklinde yorumlanarak mevsimlerin dönmesine bağlanmaktadır

Araplar'ın en büyük bayramı hacdır. Arapça'da "ziyaret etmek" şeklinde de açıklanan hac (الحجّ geri dönme, tekrar gitme") kelimesi İbrânîce'de "bayram" anlamında kullanılmakta olup (hag), hvg (bir şeyin etrafında dönmek, dolanmak) kökünden gelmektedir (Cohn, s. 209, 213).

Öte yandan hac ibadetinin en önemli rükünlerinden biri tavaftır (Kâbe'nin etrafında dönmek). Bu rüknün diğer adı ise dvr (دار/دور) devretmek, dönmek kökünden türeyen devârdır (الدوار) ve bu kelimenin de anlamı "bir şeyin etrafında dönme, dolanma"dır.

Böylece tarihin ilk çağlarından beri Arabistan yarımadasının en önemli kült merkezi olan Kâbe'nin etrafında dönme ibadetine, hepsinin de kelime anlamı "dönme" olan hac, îd, tavaf ve devâr adlarının verildiği görülmektedir.

İslam Dininde Bayram

1-‘Ramazan Bayramı’ Ve Tarihçesi: ‘Ramazan’ Hicri Takvim’deki kameri aylardan birisinin adıdır. Mahiyet farkıyla bütün ümmetlere farz kılındığı gibi, Ramazan ayında oruç tutulması Müslümanlar’a da Hicret’in 2. yılından (M.624) itibaren farz kılınmıştır. Yıllara göre 29 veya 30 gün süren Ramazan ayı bitince, Şevval ayının ilk ve devamındaki günlerinde ‘bayram kutlamaları’ yapılması Hz. Muhammed (sav) zamanından beri uygulana gelmiştir. Her yıl 11 gün öne gelen bu bayram, hürriyetine sahip bütün Müslüman kişi ve ülkelerce, dini bir adap ve neşe dahilinde eda edilir.

2-‘Kurban Bayramı’ Ve Tarihçesi: ‘Kurban kesmenin’ başlangıcı, Kur’an ve Hadislerde de değinildiği üzere, Hz. İbrahim ile oğlu Hz. İsmail arasında geçen enteresan ‘kurban olayına’ dayanır. Kelime olarak ‘Allah’a yakınlaşma’ anlamındaki ‘kurban’, “Allah’ın hoşnutluğu için, dinlere göre cinsi ve özellikleri belirtilen bir hayvanı ibadet niyetiyle kesip, etini usulünce dağıtma...” olayıdır.

Hicretin 2. yılından (M.624) itibaren Müslümanlar’a vacip olarak emredilen ve Hicri Zilhicce ayının onuncu gününden itibaren 4 gün süren bu bayram, Hz. Muhammed (sav) zamanından beri Müslümanlar’ca usulünce eda edilmektedir. Her yıl 11 gün öne gelir.

Cahiliye Devrinde Bayramlar

Çeşitli Arap kabileleri tarafından ortaklaşa kutlandığı söylenebilecek tek bayram, Hicaz bölgesinin ve özellikle Mekke`nin en büyük bayramı Hacdır. Buna bağlantılı olarak Zilkade ayında biri Ukaz`da, diğeri Mecenne`de olmak üzere iki panayır kurulur, bunlardan sonra Zül mecaz panayırına gidilir ve oradan da Arafat`a çıkılırdı. Medinelilerin kendilerine has ne dini ne de milli bayramları vardı. Sadece İranlılardan ithal iki Mecusi bayramını kutluyorlardı. Bu bayramların birincisi ilkbaharın başladığını belli eden Nevruz, diğeri ise sonbaharın başlangıcı olan Mihrican günleriydi Peygamberimiz aleyhissalatu vesselam, Medine'ye hicret edince, Medine Halkı`nın Nevruz ve Mihrican günlerini kutlayarak bu günlerde etkinlikler yaptığını gördü. Onlardan bunu sorunca şu cevabı verirler: "Ya Resulellah! Bunlar eskiden beri kutlaya geldiğimiz iki sevinç günlerimizdir" dediler. Bunun üzerine Allah Resulü (s.a.v): "Allah bunların yerine size bunlardan daha hayırlı iki gün verdi. Bunlar, Fıtır ve Kurban bayramı günleridir. Artık bundan sonra bu iki günde sevinip eğlenin." buyurdu. **(Müslim Ebu Davut)**

Kurban Bayramı

İslam dininde 4 gün boyunca kutlanan [Kurban Bayramı](#), Allah'a yaklaşmak ve Allah rızasına ermek niyetiyle kurban kesmek amacıyla kutlanır. Kur'an'da İbrahim ve oğlu İsmail arasında geçen bir kıssa, Kurban Bayramının genel amacı hakkında bilgi vermektedir.

İslam Dininde Bayram

2- ‘Kandil Kutlamaları’ Ve Tarihçesi; “Kandil” kelime olarak; ‘içine zeytinyağı veya gazyağı gibi sıvı bir yakıt konulan kaptan müteşekkil aydınlatma aracı’ demektir. İslami kültürde, ‘kandil’ veya ‘kandil gecesi’ ise; Müslümanlarca önemsenen, kutsal sayılan bazı önemli olayların kutlandığı yıldönümleridir.

Bu yıldönümlerinin, Türk toplumunda ‘Kandil Gecesi’ olarak anılmasının esas sebebi; İslam ülkelerinde 3. Hicri asırdan sonra yavaş yavaş yaygınlaşan bu önemli gün kutlamaları, Osmanlı Padişahı 2. Selim (1566-1574) zamanından itibaren cami ve mescitlerin içinde ve minarelerinde kandil yakılarak kutlanır oldu. Bu uygulamadır ki, halkın o geceleri “kandil gecesi” olarak ifade etmesine sebep olmuştur.

“Kandil gün ve geceleri” değişik aylara dağılmış olarak 5 adettir. Şöyle ki;

1-Regaib Kandili: Hicri takvime göre, Recep Ayı’nın ilk Perşembe gününü Cuma’ya bağlayan gecedir. ‘ Kendisine çokça rağbet edilen’ anlamındaki bu gece, ‘üçaylar’ın, dolayısıyla; ibadetlerin, huzurun bollaştığı... dönemin başlangıcı olarak değerlendirilir.

2-Mi’rac Kandili: Recep Ayı’nın 27. Gecesidir. Bu gecede, Allah’ü Teala (cc), sonsuz kudret ve eserlerini göstermek için, elçisi Hz. Muhammed’i (sav) bu gece önce Mekke’den Kudüs’teki Mescid-i Aksa’ya, oradan da semaya, kendi huzuruna yükseltmiştir. 5 vakit namaz, o gece farz kılınmıştır.

3-Berat Kandili: Şaban Ayı’nın 15. gecesidir. Ramazan’ın müjdecisi, yenilenme, kırılan kalpleri onarma, dargınlık, kin, nefret, intikam... duygularını aşma, Allah’tan af dileme günü olarak değerlendirilir.

4-Kadir Gecesi: Ramazan Ayı’nın 27. gecesidir. Kur’an’ın indirilmeye başlandığı bu gece; esenlik ve güvenliğin her tarafa yayıldığı, sema kapılarının açıldığı, dua ve tövbelerin kabul edildiği... kutlu bir gece olarak değerlendirilir.

5-Mevlid Kandili: Rebiülevvel Ayı’nın 12. gecesidir. Hz. Muhammed’in (sav) doğum tarihidir. Onun güzel ve örnek ahlakını ve hayatını anıp, O’na benzeme niyetleri tazelenerek değerlendirilir

Kadir Gecesi

İslam inancında yaygın bir yere sahip olan Kadir Gecesi, Kur'an'ın Cebrail tarafından Hz. Muhammed'e vahdedilmeye başlandığı gece olarak bilinir. Kadir Gecesi, beş ayetten oluşan Kadir Suresinde de kendisinden bahseder.

Yahudi Bayramları

Musevi inanç disiplininin temel kutsal günü "Şabat"tır. İbrani Takvimine göre Pazar günüyle başlayan haftanın 7.günü "Şabat"; tanrısal irade uyarınca kutsal kılınan bir gün olarak, bireyin dünyasal kaygılarına ara verip ibadet ve Tevrat tetkikleri yoluyla kendini Tanrı'ya özgürleştirmesinin ve maneviyatını güçlendirmesinin beklendiği bir gündür. "Şabat" günü fiziki güç harcanacak herhangi bir iş yapılması dinen yasaklanmış olup, bu günün kendine özgü koşullar altında yaşanması esastır. "Şabat" koşulları Cuma günü gün batımıyla başlayıp, cumartesi günü gün batımı sonrasına kadar devam eder.

Yahudilerin, yılın belli zamanlarında kutlanan üçü daha büyük olmak üzere yedi bayramları vardı:

1. Hamursuz,
2. Haftalar,
3. Yılbaşı,
4. Kefaret Günü,
5. Çardak Bayramı,
6. Kurtuluş Günü
7. Işıklar Bayramı.

Bunlardan başka Yahudilerin hiçbir iş yapmadan geçirdikleri Cumartesi Günü başta olmak üzere başka bayramları da vardır. Bu bayramların genel karakteri ise, tarihte yaşanmış önemli olayların her yıl canlandırılması, hatıralarda kin ve intikam duygularının daima canlı tutulmaya çalışılmasıdır. Bu ise Yahudilerin kendi içlerine kapalı kalmasına ve bütün insanları kendilerine düşman görme zehabına neden olmuştur.

Şabat

Musevi inancında yer etmiş olan Şabat, Cuma günü gün batımı ile başlayarak Cumartesi günü gün batımı sonrasına kadar devam eden bir yemektir. Şabat esnasında kimse bir şey ile ilgilenmez. Ev halkı en güzel ve temiz kıyafetlerini giyer ve Şabat sofrasını erkenden hazırlar. Şabat hazırlıkları, evin hanımının Şabat mumlarını yakması ile son bulur. Bu gelenek, aile ilişkilerini de oldukça güçlendirmektedir.

Hanuka Bayramı

Kislev ayının 25. günü kutlanmaya başlanan Hanuka Bayramı, tam 8 gün sürer. Musevi inancına sahip olan kişilerin kutladığı Hanuka, Selefkilere karşı olan ayaklanmanın anısına her gün bir tane mum yakarak toplamda 8 mumun yakılması ile kutlanır. Mum yakma ritüelinden dolayı Hanuka, Işıklar Bayramı olarak da bilinir.

Yom Kippur

Musevi inancında Yom Kippur inanılmaz önemli bir yere sahiptir. Yom Kippur günü gelince özel dualar ile Sinagoglara gidilir ve herkes Tanrı'ya yakararak günahları için af diler. Yom Kippur dua edilmesinin yanı sıra hemcinslerden özür dileme günü olarak da bilinir. Eğer bir Musevi hemcinsini üzecek bir şey yaptıysa ondan özür diler.

Hristiyan Bayramları

Hristiyanların Bayram anlayışları ise, çok daha farklıdır: Özellikle Katolik ve Ortodokslara göre Hristiyan bayramlarının bazıları şunlardır:

1. Noel Bayramı,
2. Paskalya Yortusu,
3. Tecelli,
4. Meryem Ana Günü,
5. Haç Yortusu ve Pazar Günü.

Hristiyan Bayramları da Yahudilerinki gibi Müslüman bayramlarından farklı olarak birinci planda Allah`a yaklaşmayı ve mağfiret dilemeyi hedef almayan, daha çok yaşanmış hatıraları canlandırmaya yönelik kutlamalardır ve eski dönemlerin izlerini taşımaktadır. Bu ise, geçmişle övünüp avunmaktan başka bir şey değildir.

Paskalya Bayramı

Hristiyanlık dinindeki en eski ve en önemli bayram olan Paskalya Bayramı, İsa'nın çarmıha gerildikten sonra 3. günde dirilişini kutlamaktadır. Paskalya dönemi, genel olarak Mart sonundan Nisan sonuna kadar devam eder. Her sene sabit bir tarihte gerçekleşmese de kiliselerin çoğunda Pazar günü kutlandığı için Diriliş Pazarı olarak da bilinir. Rengarenk boyanmış yumurtalar, Paskalya'nın en bilinen sembolüdür.

İnançların En Kutsal Günleri: Dünya Dinlerinin Özel Gün ve Bayramları

Meryem'in Göğe Yükselişi - Meryem Ana Yortusu

Hristiyanlık dininde önemli bir yere sahip olan Meryem Ana Yortusu, Meryem'in göğe yükselişinin yıl dönümü olarak kutlanır. Katolik ve Ortodoks Hristiyanlığın en büyük bayramlarından birisi olan Meryem Ana Yortusu, kilise geleneklerine göre 15 Ağustos'ta ya da bu tarihe en yakın Pazar gününde kutlanır. Rus, Sırp, Gürcü ve Kıpti Ortodoks Kiliseleri, Meryem'in göğe kabul edilmesini 28 Ağustos olarak kabul eder. Birçok ülkede bugün resmi tatildir.

Tövbe Salısı (Pankek Günü)

Hristiyan inancı söz konusu olduğu zaman Tövbe Salısı özellikle Batı Kiliselerinde Büyük Perhiz'in ilk günü olan Kül Çarşambası'nın arifesinde kutlanır. Tövbe Salısı geleneksel olarak pankek tüketilir. Bu nedenle pek çok yerde bugün Pankek Günü olarak da anılır. Büyük Perhiz esnasında yumurta ve yağ tüketilmesi yasak olduğu için son gün bu malzemeler ile yapılan pankekler tüketilir.

Kül Çarşambası

Hristiyanlık dininde ve özellikle Batı kiliselerinde gerçekleşen Kül Çarşambası, Büyük Perhiz'in ilk günü olmaktadır. Paskalya'dan 6,5 hafta öncesinde yer alan Kül Çarşambası, İsa'nın çölde 40 gün oruç tutmasına atfen uygulanır. Kül Çarşambasında cemaatin alına kül ile haç çizilir. Genel olarak Anglikan, Lutheran ve bazı Protestan kiliselerince kutlanır.

Azizler Günü

Hristiyanlık dinince bilinen ya da bilinmeyen tüm azizlerin anıldığı kutsal bir gün olan Azizler Günü, Batı kiliselerinde 1 Kasım, Doğu kiliselerinde ise Hamsin Yortusu'ndan sonraki ilk Pazar günü kutlanır.

Hamsin Yortusu

Hristiyanlıktaki başlıca bayramlardan birisi olan Hamsi Yortusu, Beyaz Bayram olarak da biliniyor. Tarihi, her sene farklı zamanlarda olsa da genel olarak Mayıs ya da Haziran aylarına denk gelmektedir. Bu bayram, Paskalya'dan 50 gün sonra kutlanır. Hamsin Yortusunda evler akağaç, leylak ve huş ağacı dalları ile süsleniyor.

Bayram Telakkisi

İslâm Öncesi. Bayramlar toplumların hayatında görülen olağan üstü günlerdir. Bu günlerde yaşanan heyecanın derecesi insanların ahlâk anlayışları ile orantılı olmakta ve bazı toplumlarda başka zaman yapılması hoş karşılanmayan, hatta suç oluşturan hareketlerin dahi bayramlarda büyük bir serbestlik içinde yapılabildiği görülmektedir. Meselâ Katolik ve Protestanlar'da büyük perhiz (Paskalya'dan önceki kırk gün) arefesine rastlayan karnaval ve faşing kutlamaları, bugün "toplucu deşarj olma" şeklinde yorumlanan bir eğlenme çılgınlığına (Faschingstorheiten) dönüşmüş durumdadır (özellikle Rio karnavalı ve Münih faşingi).

-- Çok tanrılı toplumlarda ilkbahar yağmurlarının başlaması, dolayısıyla ilk tohumların toprağa atılması, ilk ürünün devşirilmesi, hasat ve bağ bozumu gibi tarımla ilgili hemen her tabiat olayı ilâhî bir hüviyetle tanrıların evlenmesi, doğurması vb. şekillerde yorumlanarak birer bayramla kutlanmıştır. Dinî bayramların dışında kazanılan yeni zaferler, eski zaferlerin yıl dönümleri, hükümdar ailesinde meydana gelen evlenme ve doğum gibi olaylar, yeni tahta geçmeler de bayramlara konu olmuştur.

-Zaman zaman bugün de uygulanan eski bir geleneğe göre hemen bütün toplumlarda en büyük bayram günü mahkûmlar affedilmekte veya cezaları hafifletilmektedir. Bu âdetin tarihe geçmiş en ünlü örneği ise yahudilerin Pesah (hamursuz) bayramı münasebetiyle, Hz. İsa'ya tercih ettikleri haydut Barabbas'ı Kudüs Valisi Pilatus'a affettirmeleridir. (Yuhanna,18/39-40)

-İranlılar iki Mecûsî bayramı kutluyorlardı. Bu bayramların birincisi ilkbaharın başladığını belli eden **Neyrûz**, diğeri ise sonbaharın başlangıcı olan **Mihricân**'dı.

-Yahudi Bayramları. Yılın belirli zamanlarında kutlanan bayramların başlıcaları, üçü daha büyük olmak üzere yeditanedir. **Pesah** (hamursuz). Bayramların en büyüğü olup o gün Mısır esaretinden kurtuluşun yıl dönümü canlandırılmaktadır. O gece Mısır'dan gizlice ve aceleyle yola çıkışın hâtırasını canlandırmak üzere mayasız, tuzsuz ve yarı pişmiş ekmek yapıp bir kuzu veya oğlak kesilerek elde asâ bir süre beklenir. Tevrat okuyarak ve dua ederek oturlan bayram sofrasında tuzsuz ekmekle acı otlar yenir, dört bardak şarap içilir ve buna sekiz gün devam edilir. Aslında bu bayram, çok tanrılı dönemde mevsimin ilk kuzusunun ekmekle birlikte tanrılara takdim edildiği Eski Mısır ve Ken'ân bayramlarının bir devamıdır. **Şavuot** (haftalar bayramı, Pentakost). Tûrisînâ'da Hz. Mûsâ'ya on emrin verilişinin yıl dönümüdür; Pesah'tan elli gün sonra kutlanır. "Turfandalar günü" veya "hasat bayramı" adlarıyla da anılan Şavuot Ken'ânîler'in hasat bayramının devamıdır. **Roş-ha-şanah** (yılbaşı). Yıllık amellerin muhasebesinin yapıldığı mağfiret dilenilen bayram olup aslında Ken'ânîler'in yeni yıl bayramıdır. **Yom Kipur** (kefâret günü). Yılbaşından on gün sonraya rastlayan büyük oruç günüdür; tövbe ve af günü olarak kabul edilir. **Hag-ha-sukkot** (çardak bayramı). Yom Kipur'dan beş gün sonra kutlanır. Çölde dolaşılan yılların hâtırasını yaşatmaktadır. Bu sebeple yedi gün süreyle kırlarda çadır ve çalı çırpı kulübelerde oturularak o günlerin canlandırılmasına çalışılır. **Purim** (kurtuluş günü). Yahudilerin, İran (Pers) Başveziri Hâmân'ın imha planından, Kral Ahasuerus'un (Xerxes [m.ö. 486-465]) yahudi asıllı karısı Hadassah (Ester) vasıtasıyla haberdar olarak kurtulmalarının hâtırasını yaşatır; kurban kesilerek sevinç tezahürleri içinde kutlanır. **Hanukkah** (ışıklar bayramı). Selevkoslu Kralı IV. Antiokhos'un ibadete kapatıp kirlettiği Mescid-i Aksâ'nın Judas Maccabaeus tarafından kurtarılıp tekrar ibadete açılmasını (m.ö. 164) canlandırır; büyük şenliklerle kutlanır.

-Hıristiyan Bayramları. Muhtelif kiliselere, özellikle Katolik ve Ortodokslar'a göre bazılarının tarihleriyle çeşitli özellikleri değişen hıristiyan bayramlarının başlıcaları şunlardır: **Noel bayramı.** Aralık ayı sonunda kutlanan Hz. İsa'nın doğum yıl dönümüdür. Bu bayramın sembolü olan çam ağacının menşei, Baltık kıyılarında yaşamış putperest Tötonlar'ın 25 Aralık gece yarısı ormandan kestikleri bir çam ağacını eve götürüp tapınmaları geleneğidir. **Paskalya yortusu.** Nisan'ın 15'inden sonraki pazar günü kutlanmaya başlar ve bir hafta sürer. Hıristiyan inancına göre Hz. İsa'nın ölümünden üç gün sonra dirilmesinin hâtırasıdır. **Transfigürasyon** (tecellî). Paskalya'dan 100 gün sonra, Hz. İsa'nın Tabor dağında üç havârisinin gözüne beyazlar içinde görünerek ruhaniyete intikal edişinin kutlanmasıdır. **Meryem Ana günü.** Ağustos ayının ortalarına gelen pazar günü kutlanır; Hz. Meryem'in iffeti dile getirilir, özellikle kadın ve kızlara telkinlerde bulunulur. **Haç yortusu.** Eylül'ün 14'ünde yapılır; Sâsânîler'in 614 yılında Kudüs'ü istilâları sırasında, Hz. İsa'ya ait olduğu kabul edilen mezarın üzerindeki türbeden (Merkad-i İsa, Saint-Sépulcre) İran'a götürdükleri kutsal haçı, karşısında mağlûp oldukları Bizans İmparatoru Herakleios'a geri vermeleri ve haçın 14 Eylül 629'da eski yerine konulması ile ilgili kutlamalardır.

Hıristiyan bayramları da yahudilerinki gibi müslüman bayramlarından farklı olarak birinci planda Allah'a yaklaşmayı ve mağfiret dilemeyi hedef almayan, daha çok yaşanmış hâtıraları canlandırmaya yönelik kutlamalardır ve putperestlik dönemlerinin birçok izlerini taşımaktadır.

--İslâmî dönem. 1. Dinî Hükümler. İslâm dininde ramazan ve kurban olmak üzere iki bayram vardır. Ramazan Bayramı, Hz. Peygambere (sas) risalet vazifesinin verililişinin, Kur'an-ı Kerim'in nüzulünün yani İslâm'ın doğuşunun; Kurban Bayramı ise İslâm ümmetinin doğuşunun bayramı olması bakımından Müslümanlara tarih bilinci kazandıran kıymetli vakitlerdir"

"İNSANLIĞIN KURTULUŞU İÇİN AKAN BİR RAHMET PINARI "Ramazan bayramının aslında kuraklık çeken tüm insanlığın kurtuluşu için akan bir rahmet pınarıdır. "Farklı coğrafyalardan, farklı dillerden, farklı ırklardan, farklı renklerden ve farklı kültürlerden milyonlarca Müslümanın bu bayramda aynı sevinç etrafında halkalanması, merhamet kuraklığı çeken insanlığın merhameti yeniden kuşanması için büyük bir umuttur. Bu rahmet pınarı, dünyayı kana bulayan ve ateşe atan her türlü ayrımcılığın, ötekileştirmenin, insanlığın büyük çoğunluğunu açlığa mahkûm eden ve yoksullaştıran iradelerin, vahşet, zulüm ve haksızlıkların pekâlâ mağlup edilebileceğinin en güzel göstergesidir."

---- İnsanı ve toplumu kucaklayan bayramlar, dünü yâd etme, bugüne anlam verme ve yarını inşa etme zamanlarıdır. Bayramlar bizleri geleceğe taşıyan, tarih sahnesinde biz Müslümanlara süreklilik kazandıran müstesna ve mukaddes günlerdir.

Bayramlar şeâirdendir, yani dinimizin yüce değerlerini ve ilkelerini sembolize ederler.

--Batı kültüründe (hedonizm)Hazcılık;1- Yalnızlık 2-Bencillik 3- Tüketim.

İslam medeniyetin de ise; Kabirdekiler dahi unutulmaz. Fakir,yetim ve öksüzlerin sevindirilmesi esastır. Yani paylaşma sevinci- üzüntüyü. Ebeveyn, komşu, eş, dost ziyareti, ikram, hediyeleşme vardır.Taşkınlığa ve harama bulaşmadan eğlenme.

--+ Bayramlar zoru başarmanın ardından gelen ilahi armağanlardır. Hem milli hem de dini bayramlar böyledir.

-Bayramlar Cennetteki mutlu ve huzurlu hayatın provalarıdır

Çift bayram tanırız ışıktan, nurdan
Birisi Ramazan, birisi Kurban...
Ya Rab, bayram eyle bayramımızı
Yıka gönülleri kirden, çamurdan

Antik Yunan'da Bayram ve Festivaller

Antik Yunanistan, bugünkü [Yunanistan](#) toprakları ile Küçük Asya'da (Anadolu) yaşayan toplumların kurduğu devlet ve uygarlıkların, MÖ 756 (Arkaik dönem) ile MÖ 146 ([Roma işgâli](#)) tarihleri arasında hüküm sürdükleri bölgenin adıdır.

Antik dönemin Yunanistan'da kutlanmış olan bayram ve festivalleri incelemeden önce, genel olarak Yunan dininin konumuzla alakalı özellikleri hakkında kısa bilgiler vermek uygun olacaktır. Zamanında coğrafyamızın bir bölümüne de hakim olan Yunanlılar kendilerine has bir din oluşturmaya çalışmışlardır. Mitolojiler üzerine kurulu olan bu dinin 12 ana tanrı ve tanrıçası Yunan Pantheonu'nu oluşturuyordu. Çok tanrılı bir inanç sistemine sahip olan Yunan dininde birbiri ile akrabalık bağı olan tanrı ve tanrıçalar bulunmaktadır.

Her önemli doğa ögesi ve insan duyguları ile ilgili tanrılar vardı. Tanrıların tanrısı [Zeus](#) dünyayı ve gökleri yönetir, ondan sonra kardeşleri [Hades](#) ve [Poseidon](#) gelirdi. Eski Yunanlar'ın inanışlarına göre Zeus, önceleri Tanrıların tanrısı değildi, babası [Kronos](#)'u devirdi ve hâkimiyeti kendi eline aldı. Fakat Zeus gibi babası Kronos da asıl tanrı değildi ve o da gerçek tanrı olan [Uranos](#) ve karısı [Gaia](#)'yı devirip iş başına geçmişti. Zeus'un kardeşlerinden Hades ölümlerin dünyası olduğu kabul edilen yer altı dünyasını, Poseidon ise Yunanların yaşamlarında hayatî öneme sahip olan denizlerin tanrısıydı.

Zeus ve kardeşlerinin [Olimpos Dağı](#)'nda yaşadıklarına inanılırdı. Zeus'un [Hera](#) adında bir karısı vardı. Zeus'un bazı çocukları [Hephaistos](#), [Apollon](#), [Artemis](#), [Athena](#), [Ares](#), [Dionysos](#) ve [Hermes](#) idi. Tüm bu tanrıların insanlar gibi yaşadığına, âşık olduğuna, evlendiğine, kıskançlığa kapıldığına, kavga ettiklerine ve ara bozduklarına fakat ölümsüz oldukları inanılırdı.

Yunanlar bir takım mağaraların tanrılarının tapınakları olduğuna inanırlardı. [Korint](#) ve [Delfi](#)'de rahip ve rahibeler tanrılar adına kâhinlik yapardı.

Bu ana tanrıların yanı sıra çeşitli kutsal varlıklardan da bahsedilmektedir. Bu kutsal varlıklar kimi zaman düşük dereceli tanrılar ya da tanrıların insanlar ile olan ilişkilerinden meydana gelen yarı tanrılardır. İşte bu bahsedilen tüm karakterlerin başlarından geçen olayların anlatıldığı mitolojiler, insanların hayatlarında oldukça önemli yer edinmiş ve bu hikayelerin konularından yola çıkılarak çeşitli bayram ve festivaller düzenlenmiştir.

Kutsal kitap ya da kitapları yoktur. Bu durum temel bir çerçevenin olmamasını, dolayısıyla da dinin tüm düşüncelere açık olmasını sağlamıştır. Ayrıca farklı dinler ve kültürler ile etkileşim halinde olmasını sağlamıştır.

Bu sebeple bilim ve felsefe ile din çatışması görülmemiştir. Yunan kültüründe bilim ve felsefenin kolay bir şekilde gelişmesinin en büyük sebebi budur.

Misyonerlik çalışmaları, dini propaganda ve din uğruna fedakarlıkta bulunma yoktur. İleride bahsedeceğimiz insan kurban edilmesi burayla karıştırılabilir. İnsan kurban edilmesi din için değil ya toplumun refahı ve kurtuluşu için ya da şahsın azabından kurtulması için gerçekleştirilir.

Bugünkü anlamıyla günah kavramı yoktur. İnsanlar sadece kusurlar işler ve bunlardan dolayı ayıplanırlardı.

Ölümden sonra yaşamın olduğuna inanılırdı. Yeraltı Tanrısı Hades ile alakalı mitoslarda azap çeken ruhlardan ve bu azaplardan kurtulup tekrar dünyaya dönen insanlar olduğu görülmektedir. Burada reenkarnasyon olayının başka bir boyutu görülmektedir. Yunan toplumunda bayram ve festivaller oldukça büyük yere sahiptiler. Attik takvimde belirlenen zamanlarda düzenlenen bu şenlikler belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmekteydi. Bu kurallar da yine yukarıda bahsettiğimiz mitolojik hikayelerden yararlanılarak koyulmuştur.

Amaçlarına bakıldığında bu şenliklerin genellikle tarım ile alakalı oldukları görülmektedir. Geçimini tarım ile sağlayan bir toplulukta bu beklenen bir sonuçtur. İnsanlar; hasatların verimli olması, hastalıkların kendilerinden uzak durması ve bolluk için tanrılara yalvarırlar, tanrılar onuruna çeşitli ritüeller sergiler ve kurbanlar adarlardı.

Yapılan bu ritüeller sırasında şu anda da önemini kaybetmemiş olan sanat kollarından tiyatro meydana gelmiştir. Sırasıyla önce komedya ve daha sonra da tragedya hayat bulmuştur.

Son olarak bakıldığında Yunan dini mit ve ritüellerin toplamı olarak ifade edilebilir. Burada mit kişinin kendi gücünün üzerinde göremedikleri hakkında söyledikleridir. Ritüel de bu görülmeyen ile ilişki kurma çabasıdır. Kısa ifadeyle Yunan dini iki kelime ile anlatılabilmektedir, söylenen ve yapılan şeyler.

Antik Yunan kültüründe kutlanan bayram ve festivallerden bazı örnekler aşağıda yer almaktadır:

1.Demeter/Persephone onuruna düzenlenen bayram ve festivaller Demeter adına toplam 8 bayram sözkonusudur. Antik Dünya'da erkek egemen bir toplum düzeni olduğunu bildiğimiz halde bu tarz içinde bereket temennisi barındıran şenliklerde kadının ön planda olduğunu görüyoruz. Bu dönemde kadının bereket ve doğurganlığı sembolize etmesi de bu festivalde onu ön planda tutmuştu. Bunlardan ikisi evli kadınlara açık olup; oruç tutma, kurban kesme, arınma, yas tutma ve bazı şeylerden sakınma temelindedir.

2. Dionyos onuruna düzenlenen bayram ve festivaller

Dionysos, genellikle Şarabın Tanrısı olarak anılmasına karşın; şarabın sadece sarhoş edici etkisinin değil, aynı zamanda onunla birlikte gelen sosyalliğin de temsilcisiydi. O'nun için düzenlenen törenler, insan ve doğa ilişkisine yönelikti. Sadece Dionysos'a tapan Yunanlar; edebiyatın en yüksek formunun materyali olan dramı, geliştirmeyi başarmışlardı.

Nietzsche, "Müziğin Ruhundan Tragedyanın Doğuşu" adlı ünlü yapıtında Dionysosca yaşanan törenler için **"Bu bayramlar alabildiğine canlı, dişi-erkek ayrımı gözetilmeksizin, bir kendi başına bırakılmışlık içinde, belirli bir yerde düzenlenir, kuşakların dalgalanmaları her ailenin bağlı bulunduğu gelenek kurallarını aşar, ağırbaşlılık bilmez, doğanın en yırtıcı yabansılıkları kendilerini koyuvermiş gibi bir ortam oluşur, en yadırganan biçimde, aşırı sevgiyle yırtıcılık birbirine karışır"** demiştir.

İşte bu efsanelerde bahsi geçen Tanrı Dionysos adına yapılan festivaller, zamanla diğer tanrılarınkı ile karşılaştırılmayacak ölçüde önem kazanmıştı. Atina'da Aralık ayı başından Nisan ayı ortasına kadar olan süreçte, "Kır Dionysiası, Lenaea, Anthesteria ve Büyük Dionysia" olarak adlandırılan 4 büyük şenlik düzenlenirdi.

3.Apollon Onuruna Düzenlenen Bayram ve Festivaller

Güneş Tanrısı. Yunan dininde oldukça büyük yeri olan Apollon'a Anadolu'nun ve Kıta Yunanistan'ın birçok kentinde saygı duyulmuş ve kendisi için farklı festivaller düzenlenmiştir. Bu festivallerde çeşitli kurban ve sunu ritüelleri gerçekleştirilmiştir. Bu festivaller arasında en bilindik olanı bereketi artırmak amacıyla kutlanan tarım *festivali Thargelia'dır*

Yunan Mitolojisi'ndeki kurban etme olayına dair şöyle bir alıntı açıklayıcı olabilir:

“Truva Savaşı'nda Menelaus, hem karısını kurtarmak hem de intikam almak için kardeşi ve Argos kralı Agamemnon'un başkumandanlığında bir ordu toplar. Savaşa bütün Yunan kralları katılır. Gemilere binerler. Ancak Rüzgâr Tanrısı yelkenleri doldurmaz. Tanrılar, rüzgâr vermek için Agamemnon'un kızı İphigenia'yı kurban etmesini isterler. İphigenia kurban edilir. Yelkenleri dolan Akhaiolar Anadolu'ya geçer, Truva'ya varırlar.”

Tıpkı İslam'da Hazreti İbrahim'in oğlu yerine bir koç kurban etmesiyle başlayıp yüzyıllar boyu süren bir ibadet biçiminin başlangıcı gibi, Yunan Mitolojisi'nde insan kurban etme böylece başladı denebilir. Aynı zamanda Yunan kültüründe ölen kişi için de kurban kesildiği bilinmektedir. Eşyalarıyla birlikte gömülen kişinin hâlâ yaşadığına dair olan inanç derin olduğu için, belirli aralıklarla sunu takdim edilirdi. Mezardeki kişiye sunu takdim edilmesinin ihmali durumunda, onun intikam için çevreye hastalık ve ölüm yayacağına inanılırdı.

Roma'da Bayram Ve Festivaller

Antik Roma, [MÖ 9. yüzyılda İtalya Yarımadası](#)'nda kurulan [Roma şehir devletinden](#) doğarak tüm [Akdeniz](#)'i çevreleyen bir [imparatorluk](#) hâline gelen medeniyetin adıdır. Yaklaşık 1200 yıl boyunca varlığını sürdürmüş olan Roma uygarlığı bir [monarşiden oligarşi](#) ve [cumhuriyetin](#) bileşimi bir [demokrasiye](#) ve daha sonra da [otokratik](#) bir imparatorluğa dönüşmüştür.

Roma kenti kurulurken yalnızca Latinler'den oluşmamıştır. İlk çağlarda "Latium" adıyla anılan bölgeye yerleşen, kuzeyden Tuna yöresinden gelen Latinler, "Latiumlular" dediğimiz kimselerdi. Değişik tarihlerde İtalya'ya gelen birçok kavim vardı. Bunlar; İlliryalılar, Umbrialılar, Osklar, Laurentler, Rutullar ve Etrüskler' dir. Bu kavimler, Latinler'in egemenliği altına girmişlerdir. Latinler, Osklar'dan ilkel oyunları, Etrüskler'den yazıyı ve tiyatroyu almışlardır. Böylece Latin Birliği'ni kuran Latinler, Roma kentini İ.Ö. 753 tarihinde kurmuşlardır. Bu kadar farklı kabilelerden gelen Latinler, bu kabilelerin dinsel törenlerini, oyunlarını örf ve adetlerini benimsemişlerdir. Bu farklı topluluklar daha sonra şekillenecek olan Roma kültürünün nüvesini oluşturacaklardır.

Kuruluşundan itibaren çeşitli mitolojiler türeten bu topluluk özgün ve belirli kuralları olan bir din oluşturamamıştır. Çeşitli sebeplerden dolayı sürekli yabancı tanrıların kültlerini toplumlarının içine almışlardır.

Asıl beslenme noktası Antik Yunan ve Etrüsk dinleri olan Roma dini, gerçek bir mitoloji yaratamamıştır. Erken dönemden itibaren Romalılar'ın hayatında dinin önemli bir yeri vardı. İlk dönemde Roma dininde neredeyse her olay için bir tanrı veya tanrıça bulunmaktaydı.

Her ne kadar ev hayatına ait özel bir dinsel inanış ve o inanışa ait tanrı ve tanrıçalar olsa da Roma'da din, devletin yönlendirmesi ile şekillenmiştir. Devletin denetimi altında tuttuğu din için özel müesseseler geliştirmiştir. Bunlara örnek olarak Flamen ismi verilen rahipler, kahin grupları olan augures ve haruspices verilebilir. Ayrıca din işlerinin asıl sorumlusu olan Pontifex Maximus da devletin dini şekillendirmesinde en önemli rolü oynamaktaydı.

İlerleyen zamanla Romalılar'ın dini anlayışlarının gelişmesine karşın cumhuriyetin sonuna kadar dini tanımlayabilecek veya din içerisinde gerçekleşen olayların sebeplerini anlatacak fikirler yazıya dökülmemiş ya da dökülememiştir. Bunun ortaya çıkması için Yunan dininin Roma kültürüne yoğun bir şekilde oturması gerekmektedir. Bunun gerçekleşmesinden sonra Cicero gibi yazarlar şahsi fikirlerini yazıya dökmeye başlamışlardır. Ancak burada dini yazıların Cicero dönemine kadar görülmemesine, başka bir neden daha gösterilmektedir. Olasılıkla sürekli farklı kültürler ile ilişki içinde olan Romalılar'ın sistematik bir din oluşturamamış olması yazılı kaynakların bulunmamasının bir diğer nedenidir.

Bu karmaşıklık her alanda kendini belli etmekteydi. Günlük yaşamın bir parçası olan tapınım tanrı ve tanrıçalara sunular yapılması ve kurbanlar kesilmesi halinde gerçekleşirdi. Ayrıca Antik Romalılar için yıl içerisinde belirli günlerde kutlanan festival ve bayramlar oldukça önemliydi. Bu takvimde devlet dini olan Sacra Puplici dışında özel din anlamına gelen Sacra Privati kapsamında kutlanan festivaller de yer alıyordu. Ancak iki kültün arasındaki farkın çok net olmaması, festivallerin de kaynaşmasına neden oluyordu.

Roma'da bayramlar sabit ya da değişken tarihlerde düzenlenenler başlığı altında ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan sabit olarak takvim üzerinde gösterilenler, Romalıların dinsel mantıklarının yansıtıldığı sadık birer ayna olarak görülmektedir. Bu takvim üzerinde bayramlar genel olarak askeri ve bereket bayramları olarak ikiye ayrılabilir. Bunlar dışında bir de halk ile hükümdar tanrı olan Iupiter'i kaynaştırmak amacıyla yapılan bir Vinalia bayramı göze çapmaktadır.

Romalı, dini törenleri anlama kapasitesine sahipti. Çünkü evlerinde çocukluklarından itibaren çeşitli dini törenler kutlanmaktaydı. Bunların daha karmaşık sistemli olanları da belirli zamanlarda halk tarafından kutlanan festivaller yardımıyla öğreniyorlardı.

Festivaller tanrı ve tanrıçaların önem sırasına göre daha büyük ve şaşalı kutlanırdı. Mesela Mars, Iuno ve Minevra gibi tanrılar için yapılan törenler daha gösterişliydi. Festival sırasında yapılan kurban ve diğer ritüeller Roma adetlerine göre ya da Yunan adetlerine göre gerçekleştirilirdi. Festivaller sırasında çeşitli tiyatro oyunlarının sergilendiği bilinmektedir.

Bu genel bakışın ardından, Roma dininde baştan itibaren yer almış ya da sonradan dahil olmuş tanrı ve tanrıçalar onuruna düzenlenen bazı festivaller hakkında bilgi vermeye geçebiliriz

Roma festivallerinin tarihleri

Ocak

1 Ocak (MS 153 yılından itibaren): Roma konsüllerinin göreve başladığı gün. Bugün aynı zamanda [Esculapio](#) ve [Veiove](#) festivalleri de kutlanmaktadır.

9 Ocak, [Agonalia](#): [Janus](#) onuruna bir siyah koçun kurban edildiği bayram. Agonalia yılda dört kez ve her birinde farklı bir tanrı için düzenlenirdi.

Şubat

7-17 Şubat, [Fornacalia](#): Fırıncıların koruyucu tanrısı [Fornace](#)'nin onuruna düzenlenen festival.

13-15 Şubat, [Lupercalia](#): Bereketin koruyucusu [Lupercus](#) için düzenlenirdi.

13-21 Şubat, [Parentalia](#): Aile büyüklerini anmak adına yapılan bayram.

22 Şubat, [Caristia](#): Aile bireyleri arasında sevgi ve şefkate adanan festival.

Mart

1 Mart: Roma takviminin ilk günü. Bugün [Vesta](#) için yakılan ateş tazelenirdi.

15-16 Mart, [Bacchanalia](#): Roma'nın MÖ 496 yılında yaşadığı kıtlık sonucu [Sibylla](#) kitaplarına danışılarak Roma'ya getirdikleri kutsal üçlüden tanrı [Bacchus](#) adına yapılan dinsel ayin ve bayram. Antik Yunanlar'da [Dionysos](#) adına düzenlenen kutlamaların devamıdır.

17 Mart, [Agonalia](#): Yılda dört kez yapılan bu festival, mart ayında [Mars](#) onuruna düzenlenirdi.

30 Mart: Sağlık tanrıçası [Salus](#) için düzenlenen festival.

Nisan

1 Nisan, [Veneralia](#): Aşk ve güzellik tanrıçası [Venüs](#)'ün onuruna yapılan festival.

Mayıs

21 Mayıs, [Agonalia](#): Agonalia festivallerinin üçüncüsü [Veive](#) adına düzenlenirdi.

23 Mayıs, [Tubilustrium](#): Roma askeri sefer mevsiminin başında düzenlenen bu festival; ateşin ve yanardağların, sanatın, silahların, demirin ve tanrılarla kahramanların zırhlarının üreticisi olan [Vulcanus](#)'un onuruna düzenlenirdi.

Haziran

11 Haziran, [Mater Matuta](#): Şafak vakti ve sabahın tanrıçası olan Mater Matuta, aynı zamanda doğumların da koruyucusuydu. Sadece bakire kız ve yeni evlenmiş kadınların katılabildiği bu festival, her yıl 11 Haziran'da düzenlenirdi.

Temmuz

5 Temmuz, [Poplifugia](#): Roma'nın Galyalılarca yağmalanması ve sonrasındaki kurtuluşunun (MÖ 390) şerefine, tanrı [Jüpiter](#)'i onurlandırmak için kutlanırdı.

Ağustos

21 Ağustos, [Consualia](#): Tohumların koruyucusu [Consus](#)'un onuruna yarışmaların yapıldığı gün.

Kasım

24 Kasım, [Brumalia](#): [Bacchus](#) adına kutlanan, kış mevsimi başlangıcı festivali. Bacchus'a bu dönemde keçiler kurban edilirdi.

Aralık

[Consualia](#): Tohumların koruyucusu [Consus](#)'un onurlandırıldığı gün. 21 Haziran'da da kutlanırdı.

17-24-31 Aralık, [Saturnalia](#): Tarım tanrısı [Saturnus](#) onuruna düzenlenen festival.

Sonuç

Antik dönemin iki büyük uygarlığı olan Yunan ve Roma toplumları yaşadıkları dönemde en dindar topluluklar olarak gösterilemese de, dinin bu topluluklar için önemli olduğunu anlamış bulunmaktayız.

Bu topluluklardan Yunanlılara bakıldığında daha eski ve köklü bir dini yapılanması olduklarını görmekteyiz. Ahlak kavramlarının tam olarak oturmadığını ve insan kurbanı gibi çeşitli ritüelleri gerçekleştirdiklerini görmekteyiz. İnsan kurbanının dışında kamçılama, çıplak olarak bağırarak etrafta gezme gibi ritüeller de Yunan halkının ahlak anlayışının Roma'dan daha farklı olduğunu göstermektedir.

Bunun dışında festivallerin kimi zaman sadece kadınlara kimi zaman ise sadece erkeklere açık olduğu görülmektedir. Fakat ilerleyen zamanda bu ayırmadan vazgeçilmiş ve kadınlar ile erkekler aynı festivallerde buluşmaya başlamışlardır.

Tarım toplumu olan Yunanlılar da neredeyse bütün festivallerde toprak, ekin, tohum, bolluk, bereket ve hastalıklardan korunma temalarını içermekteydi. Özellikle salgın hastalıklardan delicesine korkan Yunan halkı her festivalde tanrılara bu konuda yakarmışlardır.

Yunan uygarlığının, Dionysos onuruna düzenlediği festivaller sırasında sarhoşluğun verdiği etki ile dans eden rahip ve insanların hareketlerinin bir düzene oturması ve şiirlerin de eklenmesi ile sanat kollarından tiyatro meydana gelmiştir. İlerleyen zamanda bütün tanrıların onuruna düzenlenen tiyatro gösterileri komedyaya ve tragedya olarak ikiye ayrılmış ve verilmek istenen duyguya göre seçilerek sergilenmiştir. Gün geçtikçe gelişen tiyatro gösterileri bütün uygarlıkların dikkatini çekmiştir.

Roma'ya gelindiğinde tarımın yanı sıra savaş konusunun da öne çıktığı görülmektedir. Yaz döneminde sürekli sefer halinde olan Roma yıl içerisinde ana teması savaş olan birçok festival düzenlemiştir. Bu festivaller tabii ki Roma'nın savaş tanrısı olan Mars onuruna düzenlenmekteydi. Roma dininde savaş festivallerinin hepsinin Mars ile alakalı olduğu görülmektedir. Ancak tarım festivalleri için buradaki kesinlik söylenemez. Ana teması toprak, hasat ve tohum atma gibi konular olan şenlikler Roma dininde yer alan farklı kutsal varlıklar onuruna düzenlenmekteydi.

Roma'da tanrılar, kuruluştan itibaren gelenler ve daha sonradan alınanlar olarak ikiye ayrılabilir. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi dışardan alınanların neredeyse tamamı Yunan kültüründen gelmekteydi. Öyle ki Yunan Pantheonu'nun tümünün Latin karşılıkları Roma'da tapınım görmüştür.

Ancak Yunan ile Roma dini arasındaki en büyük fark Roma devletinin dine yaptığı baskılardır. Öyle ki imparatorlar kimi zaman bazı kültleri, festivalleri ya da çeşitli tanrılara kendini adayarak onların rahibi olunmasını yasaklamıştır. Festivallerin yasaklanmalarının çeşitli nedenleri vardır. Bunlardan ilki toplum ahlak ve düzenini bozacağından korkulmasıydı. Diğer bir sebebi devlete zarar verecek hareketlerin planlandığı yerler olarak görülmesidir. Örneğin, senatörlere düzenlenecek suikastların buralarda planlandığı ortaya çıkarılmıştır. Son olarak da festivaller sırasında düzenlenen ziyafetlerde oldukça büyük bir israfın gerçekleştiriliyor olmasıydı.

Baskılar ve yasaklara rağmen devam eden toplanmaların, gizli olduklarında daha tehlikeli olacağı düşüncesiyle birçok imparator halkın katıldığı büyük resmi törenler yaparak bu gizli ritüelleri yok etmeye çalışmış ve kısmen başarılı olmuştur. Ritüellerde dikkat çeken son husus Yunan topraklarında ortaya çıktığı bilinen tiyatronun da Roma'ya devşirilmiş olmasıdır. Önemli tiyatro yazarlarının kaleme aldığı oyunlar bu dönemin genel karakteri hakkında bilgi vermenin yanı sıra festivaller hakkında da bilgiler içermektedir.

Son olarak genel bir değerlendirme yapıldığında Antik Dönem bayram ve festivallerinin etkilerinin günümüze dek geldiği, hatta günümüzde kültürel ya da dini olarak düzenlenen birçok etkinliğin köklerinin bu döneme rastladığı anlaşılmıştır.

Bunlara örnek olarak ilk defa M.S. 2. yüzyılda Pers kaynaklarında adı geçen Nevruz kutlamaları gösterilebilir. Antik dönemde olduğu gibi baharın gelişinin kutlandığı bu törenler halen Mart ayının 21, 22 ya da 23. gününde kutlanmaktadır.

Yeni yıl ile baharın uyanışının ana temasını oluşturduğu Nevruz, 2009 yılında Birleşmiş Milletler Manevi Kültür Mirası Koruma Kurulu tarafından Dünya Manevi Kültür Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir. Bunun peşinden 2010 yılında 21 Mart tarihi Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından "Dünya Nevruz Bayramı" ilan edilmiştir.

Diğer bir örnek de Miladi takvime göre 6 Mayıs'ta kutlanan Hıdırellez'dir. Mezopotamya ve Anadolu kökenli olduğu sanılan inanın bir bahar kutlaması olduğu görülmektedir. İnanişaya göre 5 Mayıs gecesinde kış günleri biter ve 4 Kasım'a kadar yaz günleri yaşanır. 5 Mayıs gecesinde insanlar özellikle gül ağacının altına isteklerinin küçük modellerini çizer ya da bırakırlar. Bu sayede yıl içerisinde hayallerinin gerçekleşeceğine inanılır. 6 Mayıs sabahında insanlar yeşillik, ağaçlık ya da sulak bir alana giderek taze bitkiler ve kuzu eti yenilir. Senenin ilk kuzusunun eti ve özellikle de ciğeri yenildiği zaman bunun şifa vereceğine inanılır. Ayrıca kırlardan toplanan çiçek veya otların kaynatılması ile şifalı bir su elde edildiğine inanılır. Bu suyun içilmesi ile şifa bulunurken, 40 gün bu su ile yıkanılması durumunda insanların güzelleşeceğine inanılır (Ülkütaşır, 1975: 157 - 170). Burada aklımıza Antik Dönemde gerçekleştirilen kurban ritüelleri ve hayvanların etlerinin çiğ olarak yendiğinde şifa bulunacağına inanılması gelmektedir.

KAYNAKLAR:

TAKIMCI,M.Ç. Antik Çağda Bayram ve Festivaller (Yunan-Roma), Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi (Konya, 2016)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Antik_Yunanistan

https://tr.wikipedia.org/wiki/Roma_festivalleri

<https://www.tarihlisanat.com/dionysos/>